

JAARVERSLAG
2020

Inhoud	1
Voorwoord	2
Vereniging PO-Raad	3
Belangrijke besluitvorming Algemene Ledenvergaderingen (ALV)	3
Ledenondersteuning	3
COVID-19	4
Onze mensen	5
Financieel jaarverslag 2020	6
A Hoofdpunten	6
Het resultaat en vergelijking met de begroting	7
Financieel beleid en vermogen	9
Treasury verslag	11
Toekomstparagraaf	12
B Jaarrekening	14
B1 Grondslagen	14
B2 Balans per 31 december 2020	17
B3 Staat van baten en lasten 2020	18
B4 Kasstroomoverzicht 2020	19
B5 Toelichting balans 2020	20
B6 Niet in balans opgenomen rechten en plichten	23
B7 Overzicht verbonden partijen	23
B8 Toelichting staat van baten en lasten	24
B9 Vaststelling	27
C Overige gegevens	28
C1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	28
Bijlage: Uitputtingsoverzicht subsidieprojecten	32
Projectenoverzicht 2020	33

We kijken in dit jaarverslag terug op 2020. Een bewogen jaar dat anders is dan alle voorgaande jaren. De impact van het coronavirus op het primair onderwijs was groot. Leraren, ondersteunend personeel, schoolleiders en schoolbestuurders hebben alles op alles gezet om kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven bieden. En dit in omstandigheden die verre van ideaal waren. Ondanks deze beperkingen was de energie en tomeloze inzet overal voelbaar. Er ontstonden nieuwe samenwerkingen, dilemma's werden gezamenlijk opgepakt en het onderwijs paste zich razendsnel aan. Een groot compliment waard.

Maar het coronavirus maakte ook de brede functie van het onderwijs zichtbaar. Bijvoorbeeld op het vlak van kansenongelijkheid. Kwetsbare leerlingen verdwenen van de radar en toegang tot een laptop was lang niet voor ieder kind vanzelfsprekend. Ook de Onderwijsinspectie bevestigde een aantal weken geleden in de 'Staat van het Onderwijs' dat de negatieve gevolgen van de coronacrisis ongelijk verdeeld zijn.

Juist voor kwetsbare leerlingen kan het schooladvies het verschil maken. Daarom heeft de PO-Raad, samen met het Lerarencollectief, de AVS en de VO-raad scholen dit jaar opgeroepen om kansrijk te adviseren. Om zo de toch al bestaande kloof tussen kansrijke en kansarme leerlingen niet nog groter te maken.

Vanuit de PO-Raad hebben wij onze leden, de schoolbestuurders, en de scholen in het primair onderwijs zoveel mogelijk ondersteund bij de uitdagingen die voor hen lagen. Niet eerder hebben wij zoveel leden gesproken. Op digitale bijeenkomsten, webinars en via peilingen hebben wij waardevolle informatie op kunnen halen. Zo kregen wij een goed beeld van waar scholen tegenaan liepen, welke ondersteuning er vanuit het bureau van de PO-Raad nodig was en waar wij ons hard voor moesten maken in politiek Den Haag. Het was goed om te zien dat de focus niet alleen lag op acties voor de korte termijn, maar dat veel schoolbesturen ook de beweging voor de langere termijn op gang wilden brengen. 'Wat hebben we geleerd uit deze crisis?' en 'wat willen we behouden?' is een gesprek dat op verschillende momenten en in verschillende samenstellingen gevoerd is.

Ondanks de coronacrisis spraken we in het primair onderwijs in 2020 ook over thema's als leiderschap en verantwoording. Wat betekent goed besturen in deze tijd en hoe verantwoord je de dingen die je doet? Ook hier zijn mooie stappen in gezet. Het primair onderwijs laat zich steeds meer zien als een sterke, verantwoordelijke, proactieve sector. Bijvoorbeeld met de Benchmark, die in november vorig jaar gelanceerd is, maar ook de nieuwe code Goed Bestuur draagt bij aan het gesprek over goed onderwijs en of we de goede dingen doen.

2020 was het laatste volledige kalenderjaar met Rinda den Besten als voorzitter. Op het moment van schrijven hebben we recent afscheid van haar genomen. Ook hier willen wij van de gelegenheid gebruik maken om Rinda te bedanken voor al haar goede werk van de afgelopen acht jaar. 2020 was een jaar waarin alles anders was. En ook het jaarverslag bieden wij dit jaar in een andere vorm aan. In plaats van tekst, is er dit jaar gekozen voor een visueel jaarverslag in één oogopslag. Je kunt het hier downloaden.

Ook in het 'coronajaar' is onze missie als een huis blijven staan: 'Samen voor goed onderwijs voor alle kinderen'. En daar blijven wij ons, samen met de sector, de komende jaren onverminderd voor inzetten.

Freddy Weima,
voorzitter

Anko van Hoepen,
vicevoorzitter

Vereniging PO-Raad

De PO-Raad is de vereniging van schoolbesturen in het primair onderwijs.

Daaronder vallen het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs. De vereniging is opgericht in 2008 met als doel om als sector met één stem naar buiten te treden. Op 31 december 2020 vertegenwoordigde de PO-Raad 830 schoolbesturen. Dat is 85,3 procent van het totaal aantal besturen in het primair onderwijs. Samen zijn zij verantwoordelijk voor onderwijs aan 96,8% procent van de leerlingen in het primair en speciaal onderwijs in Nederland. De PO-Raad is daarmee dé sectororganisatie voor het primair onderwijs. En de vereniging groeit nog altijd: in 2020 verwelkomde de PO-Raad 8 nieuwe leden.

Ondanks de uitdagingen die het coronavirus met zich meebracht was de ledenbetrokkenheid het afgelopen jaar onverminderd hoog. Via webinars, het corona-belteam en diverse online ontmoetingen hebben we samen nieuwe manieren gevonden om de vereniging te laten werken. Op de ALV van november 2020 hadden we maar liefst 288 deelnemende leden, de hoogste opkomst ooit.

Belangrijke besluitvorming Algemene Ledenvergaderingen (ALV)

De ALV van juni is uitgesteld naar september en heeft ook toen online moeten plaatsvinden. In deze eerste digitale ALV zijn de statutenwijzigingen waartoe eerder al besloten was formeel bekrachtigd en zijn meerdere leden van het Algemeen Bestuur herbenoemd. Verder is er verkennend gesproken over het onderwerp schaalgrootte op basis van een inleiding van Edith Hooge, voorzitter van de Onderwijsraad. Tijdens de ALV van november is de herziene Code Goed Bestuur vastgesteld ingaande 1 januari 2021. Tevens is de vicevoorzitter herbenoemd en het profiel voor de nieuwe voorzitter vastgesteld. Inhoudelijk is onder meer aandacht gegeven aan de lancering van de Benchmark volgend uit het ALV besluit van juni 2019 en gesproken over de startnotitie Evidenced Informed werken. Met behulp van de Benchmark kunnen schoolbesturen van elkaar leren, verstevigen we de verantwoording en kunnen we als sector ons eigen verhaal vertellen.

Ledenondersteuning

► Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het vervullen van de maatschappelijke opdracht om kinderen te laten leren en onderwijskwaliteit te blijven verbeteren.

De PO-Raad ondersteunt op verschillende vlakken bij het volbrengen van die missie:

- We behartigen de belangen van de schoolbesturen in de (landelijke) politiek en pleiten daarbij voor een goede positionering van schoolbesturen.
- We ondersteunen onze leden waardoor zij hun werk goed kunnen doen.
- We zetten ons in voor het ontwikkelen en verder professionaliseren van de sector.

Afspraken met onze leden maken we in onze Strategische Agenda en tijdens de Algemene Ledenvergaderingen. In het Bestuursakkoord leggen we afspraken vast met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Als vereniging zorgen we voor de onderlinge binding tussen onze leden door middel van (regio)bijeenkomsten, Expertgroepen en het ledenportal mijn.poraad.nl.

In 2018 zijn Expertgroepen opgericht. In deze verschillende samenstellingen komen leden van de PO-Raad bij elkaar om het bestuur op de lijnen van de strategische agenda te adviseren en belangrijke thema's die leven in de sector te agenderen. Deze Expertgroepen bestaan uit schoolbestuurders en schoolleiders in het primair onderwijs en komen minimaal twee keer per jaar bij elkaar. Het bestuur van de PO-Raad kan ook een beroep doen op een Expertgroep als zij een actuele ontwikkeling aan de vereniging voor wil leggen. Dit komt de slagvaardigheid van de vereniging ten goede. De Expertgroepen zijn in 2020 ondanks COVID-19 zo goed mogelijk doorgegaan.

De bijeenkomsten hebben in dit kalenderjaar vaak digitaal plaatsgevonden met wisselende frequenties naar gelang de opdracht en de agenda van de groep.

Het bestuur heeft zeer regelmatig een beroep kunnen doen op de adviezen van de Expertgroepen en ook de leden van de Expertgroepen zelf hebben goede initiatieven voor de vereniging aangedragen. Uit deze mooie ontwikkeling blijkt dat leden zich betrokken voelen bij de inhoud. Zo is de Expertgroep Bekostiging bijvoorbeeld nauw betrokken geweest bij het onderzoek naar de toereikendheid en doelmatigheid van de bekostiging.

De PO-Raad kent daarnaast een Netwerk Onderwijsinspectie en een Netwerk PO/VO. Diverse kennis- en adviesgroepen van zowel schoolbestuurders als (staf)medewerkers uit lid-organisaties spreken regelmatig met de PO-Raad over actuele ontwikkelingen en werken op praktische thema's aan professionalisering van de sector.

De Arbeidsvoorwaardencommissie van de PO-Raad adviseert het bestuur daarnaast over het mandaat en de inzet voor af te sluiten cao's. Diverse commissies uit de Algemene Ledenvergadering adviseren de PO-Raad over de begroting en jaarrekening, evalueren het bestuur en dragen nieuwe bestuursleden voor. Daarnaast kent de PO-Raad een maatschappelijke adviesraad die het bestuur adviseert over maatschappelijke thema's.

Naast de ontwikkeling van een kennisplatform is de PO-Raad met de ontwikkeling van een PO-expertisecentrum gestart, waarbij een aanbod van kennis en informatie wordt ontsloten om de sector verder te ontwikkelen. In 2021 zal dit echt zichtbaar gaan worden.

COVID-19

De impact van COVID-19 in 2020 is groot. Ook voor de PO-Raad. In een zeer korte periode is het bureau overgeschakeld op werken op afstand en is de focus van de organisatie verschoven. Zo zet de PO-Raad zich in voor onderwijs op afstand, kwetsbare leerlingen en is er veel en intensief contact met het ministerie van OCW, gemeenten, kinderopvang en andere aanpalende organisaties om het onderwijs zo goed mogelijk te waarborgen. Via verschillende online gesprekken en diverse ledenpeilingen kreeg het bestuur en het bureau van de PO-Raad goed zicht op wat er in de sector speelde. Dit gaf ons zicht op dilemma's, ondersteuningsbehoefte en gaf richting aan onze politieke lobby.

De inzet van de medewerkers van de PO-Raad was onverminderd groot. Alles was erop gericht om de schoolbesturen en de sector te helpen bij de uitdagingen die voor hen lagen. De verandering in focus zorgde ook voor het bureau voor uitdagingen. Bijvoorbeeld in geval van ziekte van eigen medewerkers, hun naasten of het geven van thuisonderwijs. Over de hele linie is hard gewerkt waardoor tegen de verwachting in meer uren zijn gewerkt ook op subsidieprojecten. Ook de besparing op kosten als catering, locaties en reiskosten draagt bij aan een positief resultaat.

De continuïteit van de PO-Raad komt door de coronacrisis niet in het geding. Het nut en de noodzaak van het bestaan van onze vereniging wordt gevoeld in het veld, door de politiek en de vereniging zelf, juist in deze ingewikkelde tijden. Er wordt veelvuldig en zorgvuldig contact onderhouden met de medewerkers van het bureau en de leden van de PO-Raad. We merken wel dat het niet-fysiek samen kunnen komen beperkingen geeft in de afstemming en samenwerking.

Onze mensen

De PO-Raad wordt aangevoerd door een dagelijks bestuur (DB) en een algemeen bestuur (AB). Het AB bestaat in 2020 uit zeven leden en zij participeren actief in de vereniging. AB-leden zijn betrokken en actief in de sector. Zo spelen zij een belangrijke rol in (informele) netwerken en in expertgroepen van de PO-Raad. Zij hebben tevens expliciet de taak om onder de andere leden van de PO-Raad betrokkenheid te genereren en signalen uit de vereniging op te halen en samen met de PO-Raad te vertalen naar beleid. De leden van het AB hebben geen executieve rol, dat is in 2020 voorbehouden aan de leden van het DB: voorzitter Rinda den Besten en vicevoorzitter Anko van Hoepen. Het DB voert de bestuurlijke gesprekken met ministeries en andere brancheorganisaties, en behartigt de belangen van de leden en de sector in de lobby richting de politiek. Samen met de AB-leden vormt het DB het bestuur van de PO-Raad, dat beleidsbepalend is op basis van de strategische agenda zoals door de ALV is vastgesteld. Medewerkers van het bureau ondersteunen het bestuur bij hun werkzaamheden. Ardin Mourik is de directeur van het bureau.

In het visuele jaarverslag is een interactief overzicht van alle activiteiten van de vereniging en het bureau over 2020 opgenomen.

Financieel jaarverslag 2020

A Hoofdpunten

De jaarrekening en het jaarverslag over 2020 laten zien dat de vereniging snel heeft omgeschakeld naar wat de bijzondere omstandigheden met COVID-19 van ons gevraagd hebben. Desondanks ligt de afronding van de strategische agenda nog steeds op koers waarbij in verband met de verkiezingen in 2021 en de wisseling van voorzitter de nieuwe strategische agenda in 2021 voorbereid gaat worden. Het uitstellen van werkzaamheden, het annuleren van bijeenkomsten en de extra inzet op COVID-19 op verzoek van OCW, hebben geleid tot lagere uitgaven en meer inkomsten waardoor het resultaat over 2020 positief is. Net zoals van de leden gevraagd wordt, brengen we zo zelf ook de reserves in balans met wat nodig is. De vermogenspositie is, mede gebaseerd op de extern uitgevoerde geactualiseerde risicoanalyse, gezond en biedt de mogelijkheid om in 2021 onze bijdrage te leveren aan het versterken van de sector waarbij COVID-19 heeft laten zien waar de mogelijkheden liggen.

Dit jaar werd naast COVID-19 ook gekenmerkt door het uitvoeren van diverse projecten uit hoofde van het geactualiseerde bestuursakkoord en daaraan gekoppelde bestedingsplan. Ondanks dat de afronding door COVID-19 veelal is vertraagd en in 2021 zal plaatsvinden, hebben deze projecten een aanzienlijke positieve impact op het resultaat. Door de bijzondere omstandigheden van 2020 is meer tijd van eigen medewerkers ingezet op projecten in plaats van inzet van externen. Aangezien de inzet van medewerkers op deze gesubsidieerde projecten grotendeels vanuit de subsidie wordt vergoed, heeft dit een positief effect op de kosten die ten laste komen van de vereniging. De tijd van ons bureau die hierin is gaan zitten, biedt tevens goede perspectieven om de doelstellingen van onze strategische agenda te realiseren. Vanuit de projecten vindt veel interactie met leden plaats wat bijdraagt aan de versterking van de vereniging.

De basis voor alle activiteiten ligt in de uitvoering en goede beheersing van ondersteunende processen. De ontwikkeling van de kosten voor huisvesting, ICT en dergelijke laten zien dat de organisatie ook op dit punt dit bijzondere jaar goed heeft kunnen meebewegen.

De impact van het COVID-19 virus, in 2020, is groot -ook voor de PO-Raad. Vanaf half maart werkt iedereen vanuit huis en is het bureau geheel overgeschakeld op werken op afstand. De focus van de organisatie is snel verschoven naar wat de omstandigheden vroegen. De organisatie laat de nodige flexibiliteit en slagkracht zien om hiermee om te gaan.

Het resultaat en vergelijking met de begroting

	Realisatie 2020 * € 1.000	Begroting 2020 * € 1.000	Realisatie -/ Begroting * € 1.000
Baten			
Contributie	6.269	6.202	67
Overige baten	54	120	-66
Totaal baten	6.323	6.322	1
Projecten			
Ontvangen subsidies	9.297	10.682	-1.385
Uitbestede uitvoering	5.940	8.588	-2.648
Inzet eigen medewerkers	3.357	2.094	1.263
Resultaat projecten	0	0	0
Lasten			
Loonkosten	6.188	5.890	298
Inhuur	668	231	437
Overige personeelskosten	272	402	-130
Doorbelasting externe projecten	-2.622	-1.571	-1.051
Personeel totaal	4.506	4.953	-447
Verenigingsactiviteiten	66	310	-244
Projecten voor de sector	714	1.178	-464
Bestuurskosten	102	110	-8
Communicatie	108	162	-54
Huisvestingskosten	221	233	-12
Afschrijvingskosten	149	160	-11
ICT kosten	208	193	16
Algemene kosten	137	113	25
Doorbelasting overhead projecten	-735	-524	-211
Totaal lasten	5.476	6.887	-1.411
Saldo baten en lasten	847	-565	1.412
Financiële baten en lasten	-22	1	-23
Netto resultaat	825	-564	1.389

Baten

De contributiebatens komen voor 2020 ongeveer € 67.000 boven budget uit. Dit is inclusief de bijdragen van de samenwerkingsverbanden voor de ondersteuning die wij hen bieden. In 2020 was het aansluitingspercentage 96,6% van de leerlingen, iets hoger dan begroot. Ook in 2020 hebben we weer enkele nieuwe leden mogen verwelkomen.

De overige baten betreffen de bijdrages voor gebruik van de eFUWA-licenties, het systeem waarmee functiebeschrijving en -waardering volgens de CAO wordt ondersteund en bijdrages in de kosten van de bestuurlijke visitaties. Bijdrages voor het bijwonen van congressen zijn als gevolg van COVID-19 geheel weggevallen.

Projecten

De subsidies voor OCW-trajecten komen uit op € 9,3 miljoen, evenals de lasten. Het gebruik van OCW subsidies was lager dan begroot. Ook bij deze projecten zijn activiteiten uitgesteld of komen te vervallen als gevolg van COVID-19. Daarnaast lopen enkele meerjarige projecten waarvan de toerekening aan de jaren een andere verdeling kent dan vooraf ingeschat. Deze subsidiemiddelen worden in 2021 en de jaren daarna nog ingezet. De inzet van eigen medewerkers vanuit de vereniging voor de regie van de projecten was hoger dan begroot hetgeen een positieve bijdrage heeft geleverd aan de dekking van zowel de variabele personele lasten als de overheadlasten van de vereniging.

Lasten

Personele lasten

De bezetting is op peil waarbij op inhoud waar mogelijk samenwerking met de VO-raad wordt gezocht en tijdelijke medewerkers ingezet worden voor de uitvoering van projecten. De inzet op de uitvoering van de projecten is in lijn met de toegenomen bezetting hoger dan de begroting. De personele lasten die door de vereniging gedragen worden, blijven door een toegenomen inzet op projecten binnen begroting. Door toenemende krapte op de arbeidsmarkt is ook de inzet via externe inhuur toegenomen. Vaak betreft dit inhuur vooruitlopend op een arbeidsovereenkomst met de vereniging, als wervings- en selectiemiddel of tijdelijke vervanging in verband met ziekte of verlof. Deze inhuur wordt tot de eigen medewerkers gerekend, ook als zij deels uren voor projecten maken. Inhuur volledig ten behoeve van een gesubsidieerd project wordt rechtstreeks tot de projectlasten gerekend.

Verenigingsactiviteiten

De verenigingsactiviteiten zijn lager uitgekomen dan begroot door het wegvallen van de fysieke activiteiten met leden als gevolg van COVID-19. De actualiteit heeft veel aandacht gevraagd en op andere wijze is de vereniging heel actief geweest. Zowel de behoefte aan aanvullende ledenactiviteiten als de ruimte binnen de verenigingsagenda is hierdoor afgenomen. De kosten van het congres zijn een belangrijke post die dit jaar geheel is weggevallen.

Projecten voor de sector

De kosten van de projecten die de PO-Raad uitvoert uit eigen middelen in het kader van de strategische agenda ter versterking van de sector betreffen de externe kosten van de projecten zoals Visitatiestelsel en Vensters, onderzoek bekostiging. Ook kosten van de CAO, de code en de commissie Goed Bestuur en andere sector gerichte ontwikkelingen zijn in deze post inbegrepen. De kosten zijn lager uitgevallen omdat Visitaties zijn uitgesteld, een aanbestedingstraject met betrekking tot Vensters nog niet tot de gewenste opdrachtverlening heeft geleid en daardoor de uitvoering vertraagd is.

Communicatiekosten

De kosten van communicatie zijn door verder digitalisering lager dan de begroting met name door de digitalisering van POdium. Daarnaast is in 2020 de vernieuwing van de website gestart met het opstellen van een nieuwe online strategie, de kosten voor het bouwen van de website zijn nog niet gemaakt terwijl dit deels wel begroot was.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn iets lager dan begroot door gunstige afrekening van de servicekosten over voorgaande jaren en uitstel van herinrichting van vergaderzalen als gevolg van de kantoorluiting.

ICT Kosten

De systemen en ICT organisatie functioneren nu stabiel en hebben zich met het thuiswerken bewezen. De software voor het online vergaderen zorgt voor een overschrijding van de begroting.

Algemene Kosten

De algemene kosten zijn toegenomen door inzet op organisatie ontwikkeling met de implementatie van de methodiek van planmatig werken binnen het bureau om de samenhang van de werkzaamheden te bewaken. Daarnaast zijn de afrekening van de accountantskosten over 2019 en verhoging van de kosten voor controle 2020 in deze post opgenomen. Deze verhoging is gevolg van toenemende wet- en regelgeving rond verantwoording en accountantscontroles.

Financieel beleid en vermogen

Voor 2020 zijn de volgende financiële kengetallen berekend voor de PO-Raad:

	31 december 2020	31 december 2019
Solvabiliteit 2 (Eigen vermogen+ voorzieningen) / totaal vermogen)	26%	37%
Liquiditeit (current ratio) (vlottende activa / kortlopende schulden)	1,31	1,48
Huisvestingsratio (huisvestingslasten+afschrijving gebouwen)/totale lasten	0,02	0,03
Weerstandvermogen (Eigen vermogen / totale baten)	54%	76%
Rentabiliteit (Resultaat / totale baten (incl. fin. Baten)	13%	-20%

Vanwege de algemene bekendheid bij de leden zijn de kengetallen berekend volgens het toezichtskader van de Inspectie van het Onderwijs. De signaleringswaarden voor funderend onderwijs zijn niet opgenomen aangezien de PO-Raad een principieel andere financieringsvorm heeft dan een onderwijsinstelling. De stand van de projecten beïnvloedt de uitkomst van de solvabiliteit en liquiditeit negatief. De ruime liquiditeit geeft aan dat alle schulden direct voldaan kunnen worden. De baten en lasten van de projecten zijn buiten beschouwing gelaten vanwege hun tijdelijke karakter voor alleen de looptijd van de subsidie en omdat deze per definitie geen resultaat opleveren. De uitkomsten passen binnen de gebruikelijke normeringskaders.

Vermogen en risico

Het eigen vermogen van de PO-Raad bestaat uit een algemene reserve die is afgestemd op de risico's die de vereniging loopt, en bestemmingsreserves die gevormd zijn voor specifieke bestedingen.

De algemene reserve dient ter waarborg van de continuïteit van de organisatie als zich onverwachte of onbeheersbare risico's voordoen. Het bestuur heeft uitgebreid met de Auditcommissie namens de ALV gesproken over de benodigde buffer vanuit een standpunt dat risico's in hoge mate afgedekt moeten zijn om de dienstverlening naar de leden in continuïteit te kunnen garanderen. Het bestuur heeft dit gedaan aan de hand van een risico-inventarisatie onder begeleiding van een extern gespecialiseerd bureau. De financiële vertaling hiervan naar het weerstandsvermogen is gebaseerd op de inschatting van kans dat de risico's voordoen en de impact als de risico's zich voordoen. Dit betreffen de risico's die we als organisatie niet kunnen afdekken middels een verzekering en die resteren na het treffen van de nodige interne beheersingsmaatregelen.

De belangrijkste risico's die uit de risico inventarisatie naar voren zijn gekomen die kenmerkend zijn voor onze organisatie, worden hier toegelicht.

- De PO-Raad is direct afhankelijk van het jaarlijks opzegbaar lidmaatschap. Als gevolg van ontwikkelingen in de sector, imagoschade of een gewijzigde koers van de vereniging kunnen leden hun lidmaatschap opzeggen. De kosten van de organisatie zijn niet direct afhankelijk van het lidmaatschap en zijn minder snel terug te brengen waardoor het risico van het verlies aan contributiebatens niet direct kan worden opgevangen. De impact van een dergelijke gebeurtenis is hiermee groot maar de kans laag ingeschat. Middels actief contact met de leden op verschillende manieren, wordt geprobeerd dit risico te beheersen. De medewerkers van het bureau van de PO-Raad zijn zich er van bewust dat zij voor een ledenorganisatie werken.
- Het wegvallen van externe financiering voor activiteiten. De vereniging voert bepaalde activiteiten die zij van belang acht uit met externe (mede)financiering vaak op basis van subsidie. Bij het wegvallen van deze financiering door gewijzigde prioriteiten in het overheidsbeleid of door voorwaarden die hieraan verbonden worden waaraan de vereniging niet kan of wil voldoen, moeten deze activiteiten afgebouwd worden. Omdat deze activiteiten vanuit de eigen strategie van belang geacht worden, zullen de activiteiten correct afgebouwd moeten worden. Daarnaast zullen de indirecte kosten nog enige tijd doorlopen. De beheersing van dit risico bestaat uit het aanhouden van een flexibele schil in de personele bezetting, het regelmatig heroverwegen van de activiteiten die met externe financiering worden uitgevoerd in het licht van actuele ontwikkelingen bij de verschillende belanghebbenden en een zorgvuldige bewaking van de voorwaarden die bij het verlenen van een subsidie worden gesteld.
- Personele bezetting
Binnen het bureau van de vereniging werken vele specialisten. De bezetting op elk dossier is beperkt waardoor bij uitval van een medewerker de back-up van collega's die voldoende ingevoerd zijn, beperkt is. Dit geldt met name voor specialistische dossiers als bijvoorbeeld huisvesting en pensioenen. Bij langdurige uitval van de betrokken medewerker is het noodzakelijk om expertise in te huren. Het personeelsbeleid is erop gericht om zicht te houden op de ontwikkeling van de bureaumedewerkers en waar nodig tijdig bij te sturen om uitval te voorkomen.

- **Wet- en regelgeving**

De vereniging heeft te maken met toenemende wet- en regelgeving zoals rond subsidieverlening, inkoop en aanbesteding, fiscaliteit, de WNT, de AVG en jaarverslaggeving. Het niet voldoen hieraan draagt ook bij aan de reeds genoemde risico's.

De organisatie streeft ernaar dat de kennis in huis is om te signaleren waar nieuwe en bestaande regelgeving de activiteiten raakt. Indien nodig worden externe specialisten geraadpleegd om waarborgen te treffen om te voldoen aan de wet- en regelgeving.

Voor de algemene reserve als weerstandsvermogen, is op basis van deze inventarisatie een bandbreedte afgesproken van minimaal € 1,6 miljoen tot maximaal € 2,6 miljoen. Hiermee kunnen de geïdentificeerde risico's met een zekerheid van 95% opgevangen worden. Zoals blijkt uit dit jaarverslag heeft geen van risico's zich in 2020 gemanifesteerd. Volgens afspraak met de ALV is de risicoanalyse in 2020 weer geactualiseerd. Het eigen vermogen is binnen de afgesproken bandbreedte.

Middels bestemmingsreserves is ruimte aangewezen om te investeren in projecten ten behoeve van de sector. Hiermee kunnen initiatieven worden genomen op het gebied van belangenbehartiging en sectorontwikkeling onafhankelijk van andere partijen. In het voorstel voor bestemming van het resultaat, zoals opgenomen in de toelichting op het eigen vermogen, wordt het positieve resultaat over 2020 grotendeels toegevoegd aan de bestemmingsreserves voor inzet in 2021 en 2022.

Treasury verslag

Het bestuur heeft na advies van de auditcommissie een treasurystatuut vastgesteld voor de verantwoorde omgang met financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's. In overeenstemming met dit statuut wordt verslag gedaan van het gevoerde treasurybeleid.

Per 31 december 2020 bedroeg het saldo liquide middelen € 11,7 miljoen. Dit saldo wordt aangehouden bij de Rabobank waarbij gebruik wordt gemaakt van de variabele-rente-rekening. Het saldo is direct opeisbaar. Er wordt geen gebruik gemaakt van kredietfaciliteiten noch bestaat de verwachting dat de vereniging op de middellange termijn hieraan behoefte zal hebben. De PO-Raad volgt de bepalingen uit de Regeling Beleggen, Lenen en Derivatens, OCW 2016. Hiermee is de vereniging niet afhankelijk van ontwikkelingen op de financiële markten maar zijn ook de mogelijkheden beperkt om de middelen te beheren. De renteresultaten op de aangehouden spaartegoeden zijn behoudend begroot echter de huidige negatieve rentestand was niet voorzien.

Toekomstparagraaf

In de begroting 2021 staan de volgende meerjarencijfers.

	Realisatie 2020	Begroting 2021	MJV 2022	MJV 2023	MJV 2024	MJV 2025
BATEN						
Contributie	6.269	6.545	6.743	6.906	7.077	7.279
Overige baten	54	105	110	110	110	110
TOTAAL BATEN	6.323	6.650	6.853	7.016	7.187	7.389
PROJECTEN						
Ontvangen subsidies	9.297	7.977	6.000	6.000	6.000	6.000
Uitbestede uitvoering	5.940	6.010	4.800	4.800	4.800	4.800
Inzet eigen medewerkers	3.357	1.967	1.200	1.200	1.200	1.200
Resultaat projecten	-	-	-	-	-	-
LASTEN						
Loonkosten	6.188	6.456	6.156	6.012	6.069	6.199
Inhuur	668	84	87	89	92	95
Overige personeelskosten	272	365	339	331	334	341
	7.128	6.905	6.581	6.432	6.494	6.635
Inzet externe projecten	-2.622	-1.614	-888	-888	-888	-888
Personeel totaal	4.506	5.291	5.693	5.544	5.606	5.747
Afschrijvingen	149	155	155	155	155	150
Verenigingsactiviteiten	66	300	300	309	318	328
Strategische agenda	714	1.215	970	930	920	920
Bestuurskosten	102	120	110	113	117	120
Communicatie	108	203	150	155	159	164
Huisvestingskosten	221	280	235	242	249	257
ICT kosten	208	191	195	195	201	207
Algemene kosten	137	113	110	110	110	110
Doorbelasting Projectkosten	-735	-353	-312	-312	-312	-312
TOTAAL LASTEN	5.476	7.514	7.606	7.441	7.524	7.690
Exploitiresultaat	847	-863	-754	-425	-336	-301
Financiële baten en lasten	-22	-10	-10	-10	-10	-10
Netto resultaat	825	-873	-764	-435	-346	-311

De totale personeelskosten bestaan uit € 6.456.000 eigen personeel en € 449.000 overige personeelskosten en inhuur. Er wordt rekening gehouden met inzet op projecten voor een bedrag van € 1.614.000.

Het beleid is om niet te afhankelijk te zijn van subsidies van OCW en daartoe te bewaken dat de personeelslasten voldoende flexibel zijn. Hiertoe wordt een flexibele schil aangehouden die groter is dan de doorbelasting van projecten. Hiermee wordt geborgd dat de vereniging niet afhankelijk wordt van projectbaten. Mede als gevolg van de Wet Werk en Zekerheid en de Wet Arbeidsmarkt in Balans zal het aandeel vast personeel enigszins toenemen.

In de meerjarenverwachting is de contributie doorgerekend op basis van de financiële paragraaf van de strategische agenda zoals in november 2017 op de ALV aangenomen.

Voor de jaren na 2021 moeten de keuzes volgen uit de nieuwe strategische agenda 2022-2025 die we komend jaar gaan opstellen. De meerjarenraming laat dus niet zien wat wij reëel verwachten maar waar we op zouden koersen als we op dezelfde koers zouden doorgaan. Jaarlijks wordt de contributie heroverwogen op basis van de vermogensontwikkeling in relatie tot de ontwikkeling van het risicoprofiel. Voor de jaren 2022-2025 zal de nieuwe strategische agenda bepalend zijn.

Voor komende jaren is, mede met het vormen van zes expertgroepen en door regionale ondersteuning van schoolbesturen een versterking voorzien van de verenigingsactiviteiten.

De belangrijkste thema's in 2021 zijn volgens het jaarplan:

- Nasleep COVID-19
- Nationaal Programma Onderwijs
- Ontwikkeling Expertisecentrum PO
- Uitkomst verkiezingen en regeerakkoord
- Verbeteragenda Passend Onderwijs
- Toekomst van ons stelsel
- Bekostiging
- Professionalisering financieel management besturen
- Voorbereiding nieuwe strategische agenda 2022-2025

B Jaarrekening

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het algemeen en in het bijzonder RJ-640 Organisaties-zonder-winststreven die voor de PO-Raad van toepassing is.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, is de verkrijgingprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede van de (goedgekeurde) begroting over het huidige jaar. De cijfers voor 2019 zijn, waar nodig, opnieuw gerubriceerd ten einde vergelijkbaarheid met 2020 mogelijk te maken. Door afrondingen op duizendtallen kunnen in het verslag kleine verschillen ontstaan.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteit van de organisatie.

De uitbraak van het COVID-19 virus en de gevolgen van de maatregelen die daarvoor getroffen zijn vanaf half maart 2020 raken wel de werkzaamheden van de PO-Raad maar hebben slechts beperkte financiële impact. De PO-Raad kan de financiële gevolgen van de coronacrisis aan: vooralsnog lijkt de PO-Raad niet in aanmerking te komen voor overheidsregelingen en lijkt er ook geen noodzaak te bestaan hier aanspraak op te maken indien het zou kunnen. De continuïteit van de PO-Raad is niet in het geding.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen en schulden. Binnen de vereniging wordt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voorts heeft de vereniging geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden verwerkt tegen reële waarde op de hierna beschreven wijze.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren, wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

De afschrijvingstermijnen zijn als volgt bepaald:

- Verbouwingen: 5-10 jaar.
- Inventaris: 5 jaar.
- Apparatuur: 5 jaar.
- ICT: 3 jaar.

Als ondergrens voor te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar, wordt € 500 aangehouden. Afhankelijk van de soort aanschaf geldt deze ondergrens voor de prijs per stuk (inclusief btw) of de prijs van de 'verzamelnaam'.

De afschrijvingstermijn van de inventaris is afgestemd op de looptijd van het huurcontract van de huidige huisvesting aangezien deze gebonden is aan het gebouw en door het flexibele werken wat sneller zal verouderen.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte opbrengst waarde, de contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Bijzondere waardeverminderingen worden verantwoord om de boekwaarde in overeenstemming te brengen met de realiseerbare waarde zodra deze laatste lager blijkt te zijn.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Voor vorderingen met een looptijd korter dan een jaar betreft dit de nominale waarde. De waarde wordt indien van toepassing verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur.

Eigen Vermogen

De vorming van bestemmingsreserves wordt door het bestuur besloten en deze wordt vervolgens voorgelegd ter goedkeuring aan de algemene ledenvergadering.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De op korte termijn (binnen één jaar) verschuldigde aflossingen worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-

rentemethode. Voor kortlopende schulden met een verwachte looptijd van maximaal één jaar betreft dit de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten (contributies en overige baten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. De ontvangen subsidies worden toegerekend aan het jaar waarin de werkzaamheden zijn uitgevoerd en de lasten zijn verantwoord. Voor zover lasten gedekt worden uit subsidies, wordt deze dekking bij de betrokken lasten getoond.

Afschrijving

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. In het jaar van investeren, wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Pensioenen

De PO-Raad conformeert zich aan de CAO van de Nederlandse Universiteiten en heeft de pensioenen ondergebracht bij het ABP op basis van een beschikbare premieregeling. De uitgaven voor de pensioenpremies zijn als last opgenomen en de nog te betalen premies over het boekjaar zijn onder de kortlopende schulden gegroepeerd.

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds ABP per 31 december 2020 bedroeg 93,2%.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van transacties, kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Kasstromen in vreemde valuta als gevolg van incidentele transacties in vreemde valuta worden op transactiedatum omgerekend tegen dagkoers in de kasstroom uit operationele activiteiten verantwoord.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van operationele leasingcontracten zijn eveneens opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Er zijn geen financiële leasecontracten.

B2 Balans per 31 december 2020

De balans over 2020 is opgesteld inclusief verwerking voorstel resultaatbestemming.

	31 december 2020	31 december 2019
	* € 1.000	* € 1.000
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	439	522
Vlottende Activa		
Vorderingen	727	687
Liquide middelen	11.746	8.022
Totaal Activa	12.912	9.231
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	1.600	1.536
Bestemmingsreserves	1.820	1.059
Kortlopende schulden	9.492	6.636
Totaal Passiva	12.912	9.231

B3 Staat van baten en lasten 2020

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Baten			
Contributie	6.269	6.202	5.811
Overige baten	54	120	106
Totaal baten	6.323	6.322	5.917
Projecten			
Ontvangen subsidies	9.424	10.682	6.060
Uitbestede uitvoering	6.067	8.588	4.077
Inzet eigen medewerkers	3.357	2.094	1.983
Resultaat projecten	0	0	0
Lasten			
Loonkosten	6.188	5.890	5.353
Inhuur	668	231	510
Overige personeelskosten	272	402	403
Doorbelasting externe projecten	-2.622	-1.571	-1.557
Personeel totaal	4.506	4.953	4.709
Verenigingsactiviteiten	66	310	202
Projecten voor de sector	714	1.178	950
Bestuurskosten	102	110	96
Communicatiekosten	108	162	167
Huisvestingskosten	221	233	224
Afschrijvingen	149	160	157
ICT kosten	208	193	197
Algemene kosten	137	113	112
Doorbelasting overhead projecten	-735	-524	-426
Totaal lasten	5.476	6.887	6.389
Saldo baten en lasten	847	-565	-472
Financiële baten en lasten	-22	1	0
Netto resultaat	825	-564	-472
Resultaat bestemming			
Toevoegen aan Algemene reserve	64	-564	-582
Mutatie bestemmingsreserves	761	-	111
	825	-564	-472

B4 Kasstroomoverzicht 2020

	2020	2019
	x € 1.000	x € 1.000
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Netto resultaat	825	-472
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	149	157
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	-40	-194
- Kortlopende schulden	2.856	2.350
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	3.790	1.841
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-68	-51
Resultaat op desinvesteringen	1	0
	-67	-51
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
	0	0
Mutaties liquide middelen	3.724	1.789
Beginstand liquide middelen	8.022	6.233
Mutaties liquide middelen	3.724	1.789
Eindstand liquide middelen	11.746	8.022

B5 Toelichting balans 2020**Activa**

Materiële Vaste Activa

	Aidadreef	Meubilair	ICT	Eindtotaal
Aanschaffingswaarde	908	106	267	1.281
Cumulatieve afschrijvingen	481	67	211	759
Boekwaarde begin boekjaar	427	39	56	522

	Aidadreef	Meubilair	ICT	Eindtotaal
Investerings	11	18	39	68
Desinvesteringen	0	0	-1	-1
Afschrijvingen	-95	-18	-36	-149
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0
Mutaties	-84	0	1	-82

	Aidadreef	Meubilair	ICT	Eindtotaal
Aanschaffingswaarde	919	124	305	1.348
Cumulatieve afschrijvingen	576	85	247	909
Boekwaarde balansdatum	343	39	58	439

De investeringen Aidadreef betreffen zowel verbouwing, installaties als inrichting en inventaris van het gehuurde kantoor aan de Aidadreef. Deze investeringen zijn samen met de andere gebruikers van het pand gedaan en worden samen gebruikt en beheerd. De totale waarde van de collectieve investering bedraagt € 2.275.000. De verdeling met de VO-raad, Stichting Schoolinfo en Kennisnet is gemaakt op basis van de verdeling van de vierkante meters. Vanwege de verschillende levensduur van de onderliggende activa worden verschillende afschrijvingstermijnen gehanteerd van 5 tot 10 jaar. Ditzelfde geldt voor de investeringen in ICT die veelal in 3 jaar worden afgeschreven. Alleen voor duurzaam bruikbare netwerkonderdelen geldt een langere termijn van 5 jaar.

Vorderingen

	31 december 2020	31 december 2019
	* € 1.000	* € 1.000
Debiteuren	250	308
Overige vorderingen	289	255
Overlopende activa	188	124
	<u>727</u>	<u>687</u>

De overige vorderingen bevat de declaratie van € 265 duizend bij de VO-raad met name voor de uren Passend Onderwijs over heel 2020 (2019: 230 duizend)

Liquide middelen

Bankrekeningen	9.746	2.034
Spaarrekeningen	2.000	5.988
	<u>11.746</u>	<u>8.022</u>

De liquide middelen betreffen saldi aangehouden op bankrekeningen en staan vrij tot de beschikking van de organisatie met uitzondering van afgegeven bankgaranties zoals toegelicht in paragraaf B6.

Passiva

Eigen Vermogen

Het resultaat voor de PO-Raad over 2020 bedraagt € 825 duizend positief. Het voorstel van het bestuur is om ten laste van het resultaat over 2020 de bestemmingsreserve Strategische investeringen voor de uitvoering van de lopende strategische agenda op peil van de geplande uitvoering in 2021 te brengen, conform de begroting 2021. Nadat de algemene reserve op het minimum niveau gebracht is dat vereist is op basis van de risicoanalyse, resteert een bedrag van € 379 duizend. Het bestuur stelt voor om dit bedrag in 2021 en 2022 te investeren in Sector- en expertiseontwikkeling en samen te brengen met de eerder gevormd reserve Sectorondersteuning actualiteiten. De omstandigheden van afgelopen jaar als gevolg van COVID-19 hebben laten zien hoe we, door kennis en expertise binnen de sector te delen, de sector kunnen versterken. Dit wil het bestuur verder faciliteren en versterken, in samenspraak met de leden als voorschot op de nieuwe strategische agenda. Vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening door de ALV is dit voorstel al in de jaarrekening verwerkt.

De samenstelling van het eigen vermogen wordt hierdoor als volgt:

	Saldo 1-1-2020	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12-2020 x € 1.000
Algemene reserve	1.536	64	-	1.600
Sector- en Expertiseontwikkeling	307	379	-	686
Strategische Investerings	491	382	-	873
Frictiekosten Projecten	261	-	-	261
Bestemmingsreserves	1.059	761	-	1.820
Totaal vermogen	2.595	825	-	3.420

De volgende bestemmingsreserves zijn getroffen:

- Sector- en expertiseontwikkeling (voorheen "Ondersteuning actualiteiten"); Deze reserve wordt aangehouden om bij actualiteiten die de sector raken, vanuit de PO-Raad ondersteuning te kunnen bieden door snel kennis binnen de sector te verzamelen, van buiten op te halen en met leden te delen. Deze reserve is bestemd om op korte termijn flexibel en wendbaar te zijn en aan ondersteuningsvragen van de leden te kunnen voldoen.
- Strategische investeringen zijn bestemmingsreserves gericht op de lange termijn, die ter uitvoering van de strategische beleidsagenda dienen. De uitvoering van het laatste jaar van de strategische agenda 2018-2021 zal hieruit bekostigd worden.
- De bestemmingsreserve 'frictiekosten Projecten' heeft betrekking op de doorloop van uitvoeringskosten van projecten nadat de financiering van OCW is afgelopen evenals de transitievergoeding verschuldigd aan medewerkers die door een wijziging van projectmatige activiteiten niet langer voor de vereniging werkzaam blijven.

Kortlopende schulden

	31 december 2020 * € 1.000	31 december 2019 * € 1.000
Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	790	727
Belasting en premies sociale verzekeringen	339	309
Verplichtingen personeel	180	161
Overige schulden	629	353
Nog te betalen projectkosten	865	632
Vooruitontvangen subsidie projecten	6.688	4.454
	<u>9.492</u>	<u>6.636</u>

In 2020 zijn verschillende subsidies toegekend voor meerdere jaren. Aangezien hierop sprake is van voorfinanciering zijn de vooruitontvangen subsidies opgelopen. Hiermee samenhangend zijn de nog te betalen kosten met betrekking tot projecten ook opgelopen.

B6 Niet in balans opgenomen rechten en plichten

Per 31 december 2020 zijn er de volgende niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Item	Bedrag	Einde looptijd
Huur Aidareef (netto verplichting)	1.655.000	juni 2029
Garantstelling huur	118.000	juni 2029
Lease auto's	9.000	mei 2021

De PO-Raad is hoofdhuurder van de Aidareef. De VO-raad, Schoolinfo en Kennisnet zijn onderhuurders. Op basis van de gemaakte afspraken met de betrokken partijen en de afgegeven garanties is hier alleen de netto huurverplichting van de PO-Raad opgenomen. Deze is berekend op basis van de vierkante meter verdeling. Schoolinfo is per 1 januari opgegaan in de VO-raad en de VO-raad heeft de huurverplichtingen daarbij volledig overgenomen. De bruto huurverplichting voor het gehele pand over de resterende looptijd van het huurcontract bedraagt € 5.322 duizend.

B7 Overzicht verbonden partijen

De PO-Raad is geheel onafhankelijk. Er zijn geen organisaties die zeggenschap of invloed van betekenis hebben over de PO-Raad en evenmin zijn er organisaties waar de PO-Raad of de bestuurders ofwel leidinggevende functionarissen van de PO-Raad zeggenschap of invloed van betekenis over hebben.

B8 Toelichting staat van baten en lasten**Personele lasten**

	Realisatie 2020 * € 1.000	Begroting 2020 * € 1.000	Realisatie 2019 * € 1.000
Loonkosten			
Lonen en salarissen	4.896	6.119	4.285
Sociale lasten	733	0	629
Pensioenlasten	765	0	687
	6.394	6.119	5.601
Doorbelasting personeelskosten voor gemene rekening	-206	-229	-248
	6.188	5.890	5.353

Gedurende het boekjaar bedroeg het gemiddelde aantal werknemers 79,4 (2019: 66,0). In voltijds equivalenten (FTE) bedroeg dit 68,0 FTE (2019: 62,4). Alle werknemers waren werkzaam binnen Nederland.

De doorbelasting van personeelskosten voor gemene rekening betreft per saldo de doorbelasting van de personeelskosten aan en van de VO-Raad en Schoolinfo, waaraan overeenkomsten samenwerking en kosten gemene rekening ten grondslag liggen. De risico's voortvloeiend uit de arbeidsovereenkomsten ook zijn neergelegd bij de partijen die daadwerkelijk gebruik maken van de diensten van de werknemer. Dit betreffen de medewerkers van de afdelingen financiën, facilitaire zaken, personeelszaken, ICT, de juridische ledenhelpdesk en enkele beleidsmedewerkers.

Toelichting op de bezoldiging van bestuur en directie

De WNT is van toepassing op PO-Raad. Het voor PO-Raad toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Functie(s)	A.C. den Besten Voorzitter	C.P.A. van Hoepen Vice voorzitter	A. Mourik Directeur
Duur dienstverband in 2020	1/1 -31/12	1/1 -31/12	1/1 -31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	164.042	154.745	106.841
Beloningen betaalbaar op termijn	21.113	20.678	18.500
Totaal bezoldiging 2020	185.155	175.423	125.341
Individueel WNT-maximum	201.000	201.000	201.000
Functie(s)	A.C. den Besten Voorzitter	C.P.A. van Hoepen Vice voorzitter	A. Mourik Directeur
Gegevens 2019			
Functie(s)	Voorzitter	Vice voorzitter	Directeur
Duur dienstverband in 2019	1/1 -31/12	1/1 -31/12	1/1 -31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,9
Bezoldiging			
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	164.042	146.345	93.901
Beloningen betaalbaar op termijn	20.562	19.912	16.746
Totaal bezoldiging 2019	184.605	166.258	110.647
Individueel WNT-maximum	194.000	194.000	177.833

In bovenstaande tabel zijn de beloningen toegelicht conform de voorschriften volgens de Wet Normering Topinkomens (WNT). Deze norm is opgenomen in de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 106049. In dit kader wordt onder beloning verstaan de totale bruto beloning, derhalve salaris, vakantiegeld en eindejaarsuitkering, exclusief werkgeverslasten. De beloning op termijn betreft de werkgeverslasten voor ouderdomspensioen en vergelijkbare regelingen. De beloningen zijn binnen de grenzen van de voor de PO-Raad van toepassing zijnde WNT-normen.

Nevenactiviteiten leden dagelijks bestuur:

A.C. Den Besten:

- Lid Bestuur NOC*NSF
- Lid Raad van Commissarissen Mitros
- Lid Raad van Toezicht Jantje Beton/NUSO
- Voorzitter bestuur Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers

C.P.A. van Hoepen:

- Vicevoorzitter RVT ZB, Planbureau en Bibliotheek van Zeeland
- Lid RvT Sport Utrecht
- Lid Adviesraad MPM/MME TIAS School for Business and Society
- Lid Raad van Advies BAB academy

Naast de leden van het Dagelijks Bestuur wordt de vereniging bestuurd door de leden van het Algemeen Bestuur. Zij doen dit allen vanuit hun functie bij een schoolbestuur. De betrokken schoolbesturen ontvangen op jaarbasis een vergoeding van € 5.500. De algemeen bestuurders ontvangen geen persoonlijke vergoeding of onkostencompensatie van de vereniging.

Gedurende 2020 bestond het algemeen bestuur uit de volgende leden onder vermelding van hun primaire functie van waaruit ze zitting hebben in het algemeen bestuur:

AB-lid	Benoeming 2020	Primaire functie
Hans Kelderman	01/01/2020 - 31/12/2020	Voorzitter College van Bestuur Aloysius Stichting
Thea Meijer	01/01/2020 - 31/12/2020	Voorzitter College van Bestuur SPO Utrecht
Bert Tuk	01/01/2020 - 31/12/2020	Voorzitter College van Bestuur CSG de Waard
Jeroen Gommers	01/01/2020 - 31/12/2020	Bestuurder Stichting Samenwerkende Vrijescholen Zuid-Holland
Helma van der Hoorn	01/01/2020 - 31/12/2020	Voorzitter College van Bestuur Saks, Alkmaar
Marcel Poppink	01/01/2020 - 31/12/2020	Voorzitter College van Bestuur Stichting Consent, Enschede
Renata Voss	01/01/2020 - 31/12/2020	Bestuurder Stichting BOOR, Rotterdam

Overige lasten

In de overige lasten is € 48.000 aan accountantskosten opgenomen. Dit is exclusief de kosten van de controles van de projecten die op de projecten zijn verantwoord en betreft voor € 31.000 de controle van 2020 en voor € 17.000 afrekening van de controle van 2019.

Financiële baten en lasten

Dit zijn de rentelasten met betrekking tot tegoeden op spaarrekeningen. Conform het treasury statuut worden geen beleggingen aangehouden.

B9 Vaststelling

Vaststelling jaarrekening

Het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van de vereniging PO-Raad hebben de jaarrekening 2020 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 18 mei 2021.

Resultaatbestemming

Conform de statuten staat het resultaat van de vereniging PO-Raad ter beschikking van de Algemene Ledenvergadering (ALV). Het resultaat wordt bestemd volgens de verdeling in paragraaf B5, Eigen Vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op dit moment zijn geen gebeurtenissen bekend, die een materiële invloed hebben op de PO-Raad.

C Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de directie en het bestuur van Vereniging PO-Raad

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Vereniging PO-Raad te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging PO-Raad te Utrecht per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging PO-Raad zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatie-bepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de bijlage: uitputtingsoverzicht subsidieprojecten.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 19 mei 2021

Mazars N.V.

Was getekend

drs. J.G. Rauw RA

Bijlage: Uitputtingoverzicht subsidieprojecten

Projectenoverzicht 2020

	Balans 31-12-2019	Terugbetaald/ ontvangen subsidie gelden	Totaal beschikbaar voor 2020	Kosten 2020	Resultaat	Balans 31-12-2020
Projecten afgerond voor 01-01-2020	130	-49	81	-2	2	81
Ondersteuning onderwijs Nieuwkomers 2017-2020	184	-	184	157	0	27
Projecten afgerond in 2020	184	-	184	157	0	27
Gezonde School	-	-	-	-	-	-
GWGB 2018-2020	2.039	2.323	4.361	1.795	-	2.567
Duurzame Onderwijsverbetering 2018-2020	812	2.374	3.186	2.452	-	734
Versterken strategisch HR-beleid	152	198	349	113	-	236
Samen Slimmer Leren	297	856	1.153	919	-	234
Masterplan Vensters 2019	329	666	995	651	-	344
Ontwikkeling Kennisplatform 2019-2020	97	266	364	246	-	118
R&D Bouwplannen 2019-2020	114	1.141	1.255	535	-	721
Anders Organiseren	106	262	368	173	-	195
Doorontwikkelen BRON 2019- 2021	25	59	85	56	-	29
Caribisch Nederland 2020-2021	-	439	439	224	-	214
Divers voor de klas	-5	-	-5	4	-	-9
Burgerschap 2019-2021	153	383	535	363	-	172
Samen Opleiden en Professionaliseren 2020	-	-	-	223	-	-223
PO/VO Benchmark	-	1.667	1.667	707	-	960
Modelinkoopvoorwaarden	14	-	14	18	-	-3
Ondersteuning onderwijs aan Nieuwkomers 2020-2023	-	287	287	232	-	55
Voortgezet Leren - Eidualdo	-	4	4	4	-	-
Huisvesting Fase 3+4	-	5	5	5	-	-
Passend Onderwijs 2020	-	245	245	245	-	-
Gezonde School - Gezonde Relaties en Seksualiteit	-	11	11	11	-	-
Goed Worden Goed Blijven PLUS	-	398	398	166	-	232
Doorlopende projecten	4.134	11.583	15.717	9.142	-	6.575
Totaal projecten	4.448	11.534	15.982	9.297	2	6.682

Projecten die zijn afgerond voor 1 januari 2020 zijn verantwoord, bijvoorbeeld aan OCW. In afwachting van de definitieve afwikkeling met de subsidieverstrekker en betrokken uitvoerende partijen staan deze bedragen als schuld op de balans. Per balansdatum zijn veel projecten verlengd omdat de uitvoering vertraagd is door COVID-19.

Projecten die zijn afgerond per balansdatum zullen worden verantwoord in 2021, ook deze bedragen staan als schuld op de balans. Een negatief saldo betekent dat er nog een laatste termijn van een subsidie te ontvangen is.

De projecten die doorlopen in 2021 zullen na afloop van de aangegeven projectlooptijd worden verantwoord. Het saldo van deze projecten betreft met name nog te maken uitvoeringskosten.

